

τητά των ἔνεκα ὑπνηλίας ἢ νόσου σύνηθ. : *Βασίλεμα τῶν ματιῶν.*

***βασίλεμα-ήλιου** τό, βασιμαήλιου Μακεδ. (Βελβ.)
Ἐκ τῆς φράσεως *βασίλεμα ἡλίου*. Τὸ *βασιμαή-*
λιου κατ' ἀνομ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,324.
Βασίλεμα 2, ὁ ἰδ.

βασιλεμένα ἐπίρρ. Πόντ.

Ἐκ τοῦ *βασιλεμένος* μετοχ. τοῦ ρ. *βασιλεύω*.

Μέ ὀφθαλμοὺς νυσταλέους : *Βασιλεμένα ἐντρανεῖ* (κοι-
τάζει).

βασιλεμὸς ὁ, Νάξ. (Δαμαρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βασιλεύω*.

Βασίλεμα 2, ὁ ἰδ. : Ὁ *βασιλεμὸς* τοῦ νήλιου.

βασιλεύω (Ι) κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ.
Χαλδ. κ.ά.) *βασιλεύουν* Λέσβ. κ.ά. *βασιλεύουν* Ἡπ. κ.ά.
βασ'λεύουν βόρ. ιδιῶμ. *βαδ'λεύουν* πολλαχ. βορ. ιδιῶμ.
βασιλεύγω Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.
Γαλανᾶδ. Κινίδ.) Νίσυρ. Πάρ. Σέριφ. Σίφν. Σύμ. κ.ά.
βασιλεύγον Ἀνδρ. Εὐβ. (Κύμ.) Κρήτ. Τήν. κ.ά. *βασιλεύκω*
Κύπρ. *βασιλέγγον* Τσακων.

Τὸ ἀρχ. *βασιλεύω*. Τὸ *βασιλεύγω* καὶ μεσν.

1) Εἶμαι *βασιλεὺς* κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ.
Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) : Φρ. *Ζῆ καὶ βασιλεύει* (ἢ φρ. ἀποτελοῦ-
σα συνήθως ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησιν : τί κάνει ὁ δεῖνα ;
λέγεται μετὰ τινος ἀστειότητος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ
ἀνθρώπου εὐδαιμονοῦντος, εἶναι δὲ ἡ αὐτὴ φράσις τὴν
ὁποῖαν κατὰ τὴν δημόδη μυθολογίαν οἱ ναυτιλλόμενοι
λέγουν εἰς τὴν Γοργόναν, ὅταν αὕτη τοὺς ἐρωτᾷ : *ζῆ ὁ βα-*
σιλεὺς Ἀλέξανδρος ;) κοιν. Τὸ *μυαλὸ βασιλεύει* (ἐπὶ ἀνθρώ-
που φρονίμως καὶ συνετῶς ἐνεργοῦντος) Πάρ. κ.ά. Ἡ
δ' *λεῖα βασιλίμ* (ὁ ἐργαζόμενος εἶναι ἐλεύθερος καὶ εὐτυχὴς
οὐδενὸς ἀνθρώπου ἔχων ἀνάγκην) Ἡπ. || Παροιμ. Ὁ *στραβὸς*
βασιλεύει ὁ μονόφθαλμος (ἀρχ. ἐν τυφλῶν πόλει
γλαυμυρὸς *βασιλεύει*) Πελοπν. (Τριφυλ.) || Ἄσμ.

Ὁδοὸ σὲ βλέπω κ' ἔρχεσαι, θαρῶ πῶς *βασιλεύγω*,
κὶ ὁδὸ μισσεύγης, μάθια μόν, μὲ τὰ *θεριά παλεύγω*
Κρήτ. Καὶ μετβ. κάμνω τινὰ *βασιλέα* Ἰων. (Σμύρν.) : Ἄσμ.
... *Βάγια, βασιλένέ το*

κ' ἐσύ, κυρά μου *Παναγιά, σῶσε καὶ φύλαξέ το*
(βανκάλ.) Μεγίστ. β) Ἀνακηρύσσομαι, γίνομαι *βασιλεὺς*
Νίσυρ. : Γνωμ. Ποτὲ ὀρφανὸ δὲ χαίρεται κὶ ἂν *βασιλέμῃ*
ἀκόμα. γ) Μετβ. κυβερνῶ, διοικῶ τι Σίφν. : Φρ. Ἡ
ὑπομονὴ τὰ *βασιλεύγει* ὅλα (διὰ τῆς ὑπομονῆς τὰ πάντα
διευθετοῦνται). 2) Ἐπικρατῶ, κυριαρχῶ κοιν. : Ἐδῶ *βα-*
σιλεύει ἡ ἀλήθεια, ἐκεῖ ἡ *ψευτιά* κ' ἡ ἀτιμία κοιν. Θέλει νὰ
βασιλέμῃ ὁ λόγος του Θράκ. *Βασιλέμῃ ὁ καιρὸς* αὐτὸς Εὐβ.
Βασιλέμῃ ὁ βορᾶς - ὁ νοτιάς Θράκ. || Ποίημ.

Τὸ *ποῦλλὲ ποῦ βασιλεύει* | *πάνον 'ς τ' ἄλλα* τὰ *ποῦλλὰ*
ΔΣολωμ. 55. β) Φέρομαι δυναστικῶς, τυραννικῶς Δαρ-
δαν. 3) Εὐτυχῶ, εὐδαιμονῶ Θράκ. (Μέτρ.) Πόντ. (Κε-
ρασ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.) : Φρ. Ἡ *βασιλέμῃ καὶ στέκει* (εὐ-
δαιμονεῖ) Οἶν. Ἡ *βασιλέμῃ* (μὲ νομίζουσιν πλούσιον) Κερασ.

4) Ἀναδεικνύομαι Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) : Πα-
ροιμ. Ἡ *ὑπερ'φανέμενα χωρία βασιλεύ'νε* (πολλάκις οἱ περι-
φρονημένοι ἀναδεικνύονται. *ὑπερ'φανῶ=ὑπερρηφανῶ=πε-*
ριφρονῶ) Χαλδ. 5) Μεσουρανῶ Πόντ. (Οἶν.) : Ὁ *ἡλιον*
ἐβασιλέμῃ. β) Ἐχῶ ἀνυψωθῆ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπὶ χαρ-
ταετοῦ Κρήτ. : *Βασιλεύει ὁ αἰτός*. Καὶ μετβ. ἀνυψῶ εἰς τὸν
οὐρανὸν αὐτόθ. : Ἡ *ἐλὰ νὰ βασιλέμῃ τὸ αἰτός* μας. γ) Ρίπτω
εἰς τὸν οὐρανὸν ὅσον τὸ δυνατόν καθέτως Εὐβ. (Κονίστρ.) : Ἀὐτὸς *τὴ βασιλεύει τὴν πέτρα* του. 6) Δύω

(περὶ τῆς σημ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 28 <1916> Λεξι-
κογρ. Ἀρχ. 17 κέξ. καὶ ΜΚριαρ. ἐν Ἀθηνᾶ 47 <1937>
79 κέξ. καὶ *Revue balkan.* 3 <1938> 462 κέξ.) κοιν. : *Βα-*
σίλεμῃ ὁ ἡλιος - τὸ φεγγάρι κττ. κοιν. *Βασιλεύοντας ὁ ἡλιος*
(κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου) Πάρ. κ.ά. || Φρ. *Βασιλίμ* οὐ
ἡλιους του (ἐγήρασε) Β.Εὐβ. *Βασιλέμῃ τὰ μάτια* του (ἔχα-
σαν τὴν ζωηρότητά των ἔνεκα νόσου ἢ ὑπνηλίας, νύ-
στας) κοιν. *Μάτια βασιλεμένα* κοιν. || Παροιμ.

Τ' ἀδέρφια ὅταν σμίγουνε, ὁ ἡλιος ἀνατέλλει,

κὶ ὅταν ἀποχωρίζουνε, πάει καὶ *βασιλεύει*

(ἢ συνάντησις τῶν ἀδελφῶν γεννᾷ χαράν, ἐνῶ ὁ ἀποχωρι-
σμός λύπην) Αἴγιν. || Ἄσμ.

Τὸ ἄστρο σου μὲ τ' ἄστρο μου μαζὶ ἐβασιλέμῃ,

ἐμάθα δὲ πῶς σ' ἀγαπῶ κὶ οὔλοι μᾶς ἐξηλέμῃ

Κρήτ.

Βασιλίμ κὶ σήμερα, πῆγι κὶ τούτ' ἡ μέρα

Μακεδ. (Σισάν.) || Ποίημ.

... Τὸ μάτι ἀνταρδιασμένο

τοῦ σκοτωμένου τρεῖς φορὲς ἀνεβοκατεβαίνει

καὶ *βασιλεύει* σκοτεινὸ

ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2,172. Συνών. ἀποβασιλεύω, ἀπο-
δισβαίνω, βασιλεῖάζ-ζω, βοῦτῶ, δύω, καθίζω,
ἀντίθ. ἀνατέλλω, βαρῶ Β4. 7) Διατηρῶ τινὰ κάπου
μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου Θράκ. : Πῆγε τὸ παιδί της νὰ
τὸ *βασιλέμῃ 'ς τὸν ἄι-Γιάννη* (τὸ πῆγε εἰς τὸν ναὸν τοῦ
ἁγίου Ἰωάννου νὰ μείνῃ ἐκεῖ μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου
πρὸς θεραπείαν). β) Μέσ. *βασιλεύουμι*, μένω ἔξω τῆς
οἰκίας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου Ἡπ. 8) Γίνομαι ἄ-
φαντος, ἐξαφανίζομαι Κρήτ. Πελοπν. (Τρίκκ.) κ.ά. : *Βα-*
σιλεύει τὸ νερό (διεισδύει εἰς τὸ ἔδαφος, τὸ καταπίνει ἢ
γῆ) Κρήτ. Ὁ *λαγὸς ἐβασιλέμῃ* αὐτόθ. 9) Μεταφ. γίνο-
μαι κάτισχνος, ἐξαντλοῦμαι σωματικῶς Στερελλ. (Αἰτωλ.) :
Βασιλίμ ἀπ' τ' ἄρρώστια οὐ δεῖνα.

βασιλεύω (II) Θράκ.—(Ἐφημ. Ἀκρόπολις 1 Ἰανου-
αρίου 1931) *βασ'λεύου* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. *Βασίλεις*.

1) Μοῦ πέφτει τὸ νόμισμα τῆς βασιλόπιττας Θράκ. :
'Σ τὸ σπῆτι μας *βασιλέμῃ ὁ δεῖνα*. II) Κάμνω χρῆσιν
πράγματός τινος κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Βασιλείου
Ἰμβρ. Στερελλ. (Αἰτωλ.)—(Ἐφημ. Ἀκρόπολις ἐνθ' ἄν.) :
'*Βασιλεύουν* τὰ ὄπλα τὴν πρωτοχρονιά» (ἀπὸ κάθε ὄπλο
πρέπει νὰ ριφθῇ εἰς πυροβολισμός) Ἀκρόπολις ἐνθ' ἄν. :
Τ' *ἄι-Βασ'λειοῦ* *βασ'λεύ'ν* τὰ *πιδιὰ* τὰ *γραμματα* (δηλ. δια-
βάθουν, διότι τοῦτο νομίζεται καλὸν) Αἰτωλ. Οἱ *κν'γοὶ*
βασ'λεύ'ν τὰ *τ'φέκια* αὐτόθ. Τὰ *βαδ'λεύουν* τὰ *ροῦχα* (τὰ φορῶ
διὰ πρώτην φορὰν τοῦ ἁγίου Βασιλείου) Ἰμβρ. || Φρ. Θὰ
οἱ *τὸ βαδ'λέμῃ* ! (θὰ σὲ δείρῳ σήμερον ἐορτὴν τοῦ ἁγίου
Βασιλείου! Πιστεύεται ὅτι ὁ δαρεὶς κατὰ τὴν ἡμέραν αὐ-
τὴν θὰ ὑφίσταται τοῦτο καθ' ὅλον τὸ ἔτος) αὐτόθ.

βασιλῆ ἡ, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βασιλεύω*. Περί τοῦ σχηματισμοῦ ἰδ
ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθην. 1,22 ὑπόσημ.

Βασιλεία 1, ὁ ἰδ. Ἡ λ. ἐν φρ. ἕσμ. *χαρίζω* σε τὴ *βα-*
σιλῆν.

βασιλιάτικος ἐπίθ. Κύπρ. *βασ'λιάτ'κους* Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ ὄν. *Βασίλεις* καὶ τῆς καταλ. -*ιάτικος*.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον Ἰμβρ. : *Νιρὸ*
βασ'λιάτ'κον (τὸ ἀντλούμενον τὴν αὐγὴν τῆς 1 Ἰανουα-
ρίου). Συνών. ἁγίβασιλιάτικος 1. 2) Οὐδ. πληθ.
βασιλιάτικα οὐς. α) Τὰ κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου
Βασιλείου διδόμενα δῶρα Κύπρ. β) Τὰ καθαρὰ ἢ και-

